

**Primer kartica
s ulogama za voditelja/
voditeljku razgovora:**

Voditelj/voditeljka	
1.	Ti započinješ razgovor. <i>„Cilj našeg današnjeg razgovora je...“</i>
2.	Ti postavljaš pitanje ili moliš učesnike da izraze svoje mišljenje. <i>„Šta je neophodno da bismo postigli cilj?“</i>
3.	Ti vodi računa o tome da sagovornici u razgovoru ne skrenu s teme. <i>„To sad nema veze s temom.“</i>
4.	Ti se uključuješ s pitanjem kada nešto nije dovoljno jasno. <i>„Kako to misliš“, „Možeš li bolje da objasniš?“</i>
5.	Ti završavaš razgovor! <i>„Danas smo se dogovorili da...“</i>
6.	Ti postavljaš poslednje pitanje o samom razgovoru: <i>„Šta je, po vašem mišljenju, bilo dobro u razgovoru? Šta bismo sledeći put mogli bolje uraditi?“</i>

15

Preuzimanje vođenja razgovora

Cilj

Ova vežba je nešto jednostavnija varijanta vežbe br. 14 i ima iste vaspitne ciljeve u vezi s razgovornom kulturom, demokratskim držanjem i slobodnim govorom. Ograničavanje na samo jednu ulogu (voditelj/voditeljka razgovora) omogućuje rad i s mlađim U (od 2. razreda) i kraće razgovore.

2–4. razr.

15–30 min.

Tok:

- Preduslov za ovu vežbu je ili to da je u nastavi upravo na redu neka tema o kojoj će se razgovarati (sa N, ili U samostalno), ili da je N pripremio/pripremila spisak sa mogućim temama za diskusiju, prilagođen uzrastima, tako da U mogu odabrati neku od tema.
- N objašnjava da želi da neko od U preuzme ulogu voditelja. Ko hoće da pokuša? O čemu se mora voditi računa kada smo u ulozi voditelja? (Osnovni faktori: pripremanje motivišućih pitanja i impulsa; vođenje računa o vremenskom okviru; pridržavanje prethodno uvedenih pravila razgovora.)
- Dete koje preuzima vođenje razgovora može kratko da se pripremi (5 min.) i da zapiše nekoliko motivišućih pitanja i impulsa za razgovor. N pri tom svakako mora da ga posavetuje.
- Dete počinje razgovor na taj način što na tablu zapisuje temu i ciljeve razgovora i priprema svoje beleške.
- Uz pomoć beležaka, U vodi razgovor.
- Na kraju se kratko razgovara o toku razgovora i iskustvima u ulozi voditelja.

Varijante:

- Voditeljsku ulogu može preuzeti i dvoje U.
- Trebalo bi da, po mogućstvu, svaki U bar jednom dobije priliku da vodi razgovor. Naravno, tada je neophodno isplanirati više razgovora. Moguće je i nakon 5–10 minuta voditeljsku ulogu dati nekom drugom U.
- Vođenje razgovora od strane U može se uvežbavati i tokom časova odeljenskog starešine itd.

16

Razgovor o planiranju

Cilj

U razgovoru o planiranju U treniraju svoje argumentacione sposobnosti na prvom jeziku, kao i razumevanje onoga što čuju. Istovremeno, oni razvijaju samostalnost i socijalne kompetencije tako što se dogovaraju na demokratski način i donose odluke i jasna pravila o zaduženjima, terminima itd. u vezi sa nekim projektom.

4–6. razr.

30–45 min.

Napomena:

Preduslov za ovu vežbu je to da U (ili bar jedna grupa U) ima vremena i spremnu temu za neki projekat. To može biti i neki sasvim mali projekat (npr. pripremanje plakata na temu različitih aspekata domovine u grupama po troje ili četvero U), nešto zahtevniji projekat (npr. pripremanje prezentacije na neku istorijsku ili geografsku temu, ili pripremanje referata o nekoj pesmi), ili neki veliki projekat (koncipiranje knjige ili CD-a s tekstovima na jeziku porekla; pripremanje priredbe ili roditeljskog sastanka s pozorišnom predstavom, aperitivom itd). Pri tom je važno da se odredi okvir, kako u pogledu vremena, tako i u pogledu sadržaja, da bi U mogli što samostalnije da rade.

Tok:

- Đaci određuju cilj projekta: „Šta zajedno želimo da postignemo?“
- Oni skupljaju ideje: „Kako možemo najbolje postići svoje ciljeve?“
- Diskutuje se o idejama unutar grupe, ili u celom razredu. Osnovna pitanja: „Koje ideje i ciljeve možemo ostvariti? Ko može na koji način tome da doprinese?“
- Na kraju se plan zapisuje: „Ko šta radi, kako, kada, s kim?“

Napomene:

- Prvi razgovor o planiranju vodi N. Posle toga U mogu preuzeti voditeljsku ulogu ili neke druge uloge (npr. pisanje protokola – upor. gore br. 14). N posmatra i uključuje se samo kada je to neophodno.
- Kada se postigne dogovor o toku projekta i na papir se zapišu osnovni pojmovi (na prvom jeziku!) i eventualno ostali važni organizacioni detalji, to đacima pomaže da se orijentišu i u razgovoru i u kasnijem radu.